

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Společné tiskové prohlášení

Prohlášení vydává Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky VFN
a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze společně s

A.N.O. – Asociace nestátní organizací
Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti
Redakce časopisu Prevence

k preventivnímu projektu:

Revoluční vlak („Revolution Train“)

Datum uvolnění zprávy: 23. dubna 2007

Souhrn tiskového prohlášení:

Opakovaně předkládaný preventivní projekt pod názvem Revoluční vlak („Revolution Train“) obsahuje množství zavádějících a často nepravdivých informací o projektu a jeho předpokládaném dopadu. Podle dostupných vědecky ověřených informací lze předpokládat, že tento projekt bude co do preventivních výsledků neúčinný, neboť staví na chybném a mnoho let překonaném tzv. odstrašujícím principu/přístupu. U tohoto přístupu byla výzkumně opakovaně jednoznačně prokázána velmi nízká účinnost. Vzhledem k vysokým nákladům (jednalo by se o historicky vůbec nejdražší projekt protidrogové prevence v ČR) je projekt ekonomicky velmi neefektivní a svou realizací by mohl odčerpat veřejné zdroje a tudíž ohrozit existenci jiných, skutečně prověřených a efektivních programů. Projekt „Revolution Train“ lze charakterizovat jako předražený, vědecky nepodložený a kontraproduktivní experiment na české populaci.

Text prohlášení:

Se znepokojením sledujeme vývoj preventivního projektu pod názvem Revoluční vlak („Revolution Train“). Jeho autoři opakovaně předkládají a šíří zavádějící a často nepravdivé informace o projektu a jeho předpokládaném dopadu. Podle dostupných vědecky ověřených informací lze předpokládat, že projekt „Revolution Train“ bude co do preventivních výsledků neúčinný. Vzhledem k vysokým nákladům (jednalo by se o historicky vůbec nejdražší projekt protidrogové prevence v ČR) je projekt ekonomicky velmi neefektivní a svou realizací by mohl odčerpat veřejné zdroje a tudíž ohrozit existenci jiných, skutečně prověřených a efektivních programů. Projekt „Revolution Train“ lze charakterizovat jako předražený, vědecky nepodložený a kontraproduktivní experiment na české populaci.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Projekt staví na chybném a překonaném principu/přístupu primární prevence užívání návykových látek a používá přitom přitažlivou formu jeho realizace v podobě multimediálního vlaku. Základním problémem je aplikace tzv. odstrašujícího přístupu, který byl v minulosti opakovaně výzkumně vyhodnocen jako jeden z nejméně efektivních přístupů směřujících ke snížení užívání drog. Při aplikaci v některých programech měl tento přístup dokonce opačný účinek. Efektivitu celého programu navíc výrazně snižuje fakt, že se jedná o nárazovou, nesystematickou formu programu – tedy formu, která je v Evropě dlouhodobě kritizovaná a považovaná za natolik neefektivní, že by neměla být v žádném případě podporována z veřejných zdrojů. Tato fakta nemůže změnit ani to, že projekt využívá nejmodernějších forem/prostředků v podobě multimediálních technologií a přitažlivého technického řešení.

Autoři projektu chybně uvádějí, že jejich projekt je nový a originální. V některých zemích podobné programy v minulosti proběhly a byly zastaveny právě pro velmi špatné výsledky. Na podobných principech vznikly např. také dva belgické projekty. První z nich byl realizován jako vlak (pod názvem „Key Train“), který jezdil mezi městy a představoval poměrně velmi moderně pojatý edukativně orientovaný preventivní program. Druhý program místo vlaku využíval autobus a pod názvem „Preventive Bus“ jej realizovala organizace „Life Education“. Oba projekty byly po několika letech zastaveny, neboť evaluace u obou jednoznačně prokázala zcela neuspokojivou efektivitu, nepřiměřeně vysokou nákladnost a značné nároky na organizaci. Mimochodem oběma těmito belgickým projektům byla mj. také vyčítána nesystematičnost, vytrženost z kontextu, nezajištěná návaznost, chybně aplikovaný princip interaktivity a další nedostatky, které se objevují právě u projektu „Revolution Train“.

Projekt „Revolution Train“ je koncepčně v rozporu s většinou doporučení, která jsou k primární prevenci užívání návykových látek formulována nejnovějšími manuály a učebními texty, na jejichž vývoji a přípravě se finančně podílí také Evropská komise a přední evropská pracoviště (pozn.: dva z významných textů existují také v překladu do českého jazyka a autoři projektu se s nimi zřejmě ani neseznámili). Evropský trend v primární prevenci jednoznačně již několik let upouští od podobně koncipovaných programů jako je „Revolution Train“ a přiklání se ke komplexně pojatým, systematickým a dlouhodobým programům založeným na tréninku sociálních kompetencí a dovedností, zvyšování znalostí a podpůrných růstových interaktivních programech zabezpečovaných speciálně vzdělanými a připravovanými pracovníky s pedagogickým a psychologickým vzděláním. Projekt je navržen v rozporu s přijatými standardy kvality pro primárně-preventivní programy, které přijalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2005. Tyto standardy vycházejí z domácí i zahraniční preventivní praxe. Na jejich vzniku se konzultačně podíleli kolegové z Belgie a Rakouska a proces jejich vzniku byl od začátku přímo finančně podporován jak prostřednictvím projektu Phare Twinning Project mezi ČR a Rakouskem, tak následně ze strany MŠMT. Projekt „Revolution Train“ nesplňuje (jak vyplývá z dostupné dokumentace) celou řadu základních požadavků na kvalitní a efektivní preventivní program a některé jeho části jsou přímo v rozporu s těmito požadavky.

centrum adiktologie

Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a VFN
Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2 / Česká republika
tel.: + 420 224 965 035 / fax: + 420 224 965 035
www.adiktologie.cz / info@adiktologie.cz

Domníváme se, že by při případné podpoře měli všichni potenciální donátoři mít výše uvedené informace k dispozici a sdílíme stanovisko, že tento projekt by v žádném případě neměl být spuštěn a podporován z veřejných zdrojů. Podle našeho názoru by se jednalo o jednoznačně plýtvání finančními prostředky, kterých je v primární prevenci stále nedostatek.

Centrum adiktologie: odborné pracoviště Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze - se zaměřuje na výzkum užívání návykových látek a činností, jež mohou vést k vytvoření závislého chování, na výzkum a vývoj nových přístupů v prevenci, léčbě a sociální reintegraci postižených. Jádrem činnosti Centra adiktologie tvoří zejména tři oblasti: (i) vysokoškolská výuka, (ii) výzkum a vývoj a (iii) tvorba programu celoživotního vzdělávání pro profesionály v oboru.

Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Ke Karlovu 11, Praha 2, 120 00, tel.: 22496 5657 sucha@adiktologie.cz; web: www.adiktologie.cz

Zprávu vydal a na dotazy odpovídají:

Doc. PhDr. Michal Miovský, Ph.D. (Centrum adiktologie PK 1. LF UK Praha)
PaedDr. Martina Těmínová a Mgr. Sylva Kolářová (A.N.O. – Asociace nestátní organizací)
PhDr. Jana Zapletalová (Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR)
PhDr. Jiří Pilař (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, odbor 24)
MUDr. Viktor Mravčík (Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti)
PhDr. Helena Vrbková (Redakce časopisu Prevence)

Písemné dotazy je možno zasílat e-mailem na adresu: sucha@adiktologie.cz

Centrum adiktologie je součástí Psychiatrické kliniky 1. LF UK a vzniká za finanční podpory EU - Evropského sociálního fondu, programu JPD3, dotací ze státního rozpočtu a dotací hlavního města Prahy.

